

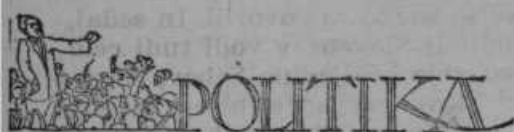
Nič dela, nič organizacije za kmeta: ne gospodarske ne izobraževalne organizacije.

Po tem vzoru si je »Kmetijski list« zamislil svoj »kmetijski program«, ki ga hoče ugotoviti »enkrat za vselej«. Mi pa smo ugotovili ne »enkrat za vselej«, marveč bomo to zopet povedali, naj bode to »Kmetiskemu listu« prav ali neprav, da se samostojna kmetijska stranka nikdar ni ravnala po pravem kmetiskem programu. Ta stranka ni nastala iz potreb slovenskega kmeta, marveč iz potreb slovenskega gosposkega liberalizma, ki je samostojno kmetijsko stranko ustanovil kot svojo liberalno podružnico na deželi. Kako je ta »kmetiska« stranka po svojem bistvu nekmetiska, dokazuje dejstvo, da je prvi voditelj te stranke gospod Iv. Pucelj prišel iz vrst slovenskih gosposkih liberalcev, sedanji duševni vodja stranke gospod Albin Prepeluh pa je prišel iz vrst socialistov. Ta dva gospoda sta sedaj vrhovna tolmača — kmetijskih načel in glavna branitelja kmeta zoper »pokvarjeno« gospodo.

»Kmetijski list« potrjuje propad svoje stranke.

Kako globoko je padla nekdanja samostojna kmetijska stranka in kako že tiči na dnu prepada, dokazuje takozvani »Kmetijski list« z načinom, kako odgovarja na naše ugotovitve dejstev in dejanskega stanja. Zvest radičevski metodi kar siplje iz svojih ust zabavljivke in psovke kakor te-le: bedak, ščeneta, zastareli sleparski klerikalci, pokvarjena mazi-ljena in nemaziljena gospoda, svinjarija, klerikalni petelinček, farji, klerikalni pokvarjenci, švindlerji itd. Ta šopek duhtečih rož smo zbrali le samo iz enega članka »Kmetiskega lista«. Ali te duhteče rožice ne dišijo po »pokvarjeni gospodi«, ki jih proizvaja na svojem zeljniku?! Na pristno slovenski kmetijski gredi te lepe rožice niso zrastle. Bilo bi nepotrebno nad takšnimi surovostmi se razburjati. Kdor zmerja in psuje, ta je zgubil. Ako nekdanja samostojna kmetijska stranka ne zmore drugega, kakor zmerjanje in psovanje, s tem najbolj dokazuje svoj popolni

propad. Ta propad pospešuje njena sedanja tesna zveza s samostalnim demokrati. Pucelj in dr. Kramer hodita sedaj roko v roki po shodih. Kmetje, tudi tisti redkoštevilni, ki so še verjeli samostojno kmetijskim besedam, hujskarijam in obljubam, z glavo majejo nad tem prijateljstvom. »Kmetijski list« pa piše, da to prijateljstvo ni nič čudnega, marveč nekaj čisto naravnega. Kakor so v svetovni vojni, tako ta list izvaja, velesile proti skupnemu sovražniku Nemcu se zvezale v veliko antanto, tako so se kmetijci s samostalnim demokrati tesno zvezali med seboj proti skupnemu sovražniku — klerikalcu. Tako »Kmetijski list« sam potrjuje, da je glavni namen njegove stranke pobijanje takozvanega klerikalizma, to je: prave krščanske stranke, da torej ta stranka po svojem programu in po svojih ciljih ni kmetiska stranka, marveč čisto navadna kmetiska podružnica gosposkega liberalizma. Taka stranka pa ne zasluži nič drugega, nego da razpade, propade in izgine!

V NAŠI DRŽAVI.

Pomirjenje v radikalni stranki. — Mnogi so pričakovali v preteklem tednu razkol v radikalni stranki. Ta razkol bi naj nastal zaradi nespornostnega med glavnim odborom radikalne stranke in pa Vukičevićem. Celi teden so listi o tem razpravljali. Konečno pa je zmagala v radikalnih vrstah uvidevnost in našel se je izhod, da je iz tega nesporazuma izšla radikalna stranka enotna. Svojo enotnost je sklenila tudi s tem, da se je Aco Stanojeviča izvolila za predsednika, torej za naslednika rajnega Pašiča.

Ponujena bratska roka — zopet od bita. Radikalna stranka je po svojem predsedniku Aci Stanojeviču zopet ponudila v imenu Srbov bratsko roko Hrvatom. Radičevci in pribičevci so pričakovali razkola v stranki, so pričakovali novih zapletljajev političnega položaja, odstop vlade in razpis volitev itd. Ker se jem pa to upanje ni izpolnilo, so ponujeno roko radikalov odbili. Radikalni so nam reč sklenili, da se Hrvate ponovno povabi na sodelovanje in Aca Stanojevič naj bi to dosegel. Takoj, ko so te vesti prišle v javnost, so hrvaški časopisi sporočili odgovor dr. Mačka in Pribičevića, da se ta ponudba sporazuma odklanja.

Vlada ostane in — dela! Sedanjo vlado podpira tolika večina narodne skupščine, da nima niti najmanjšega povoda, da bi ustregla želji radičevcev, da bi odstopila. Poleg tega pa tudi ne more, kajti dela je veliko. Najbolj važno je, da se pripravi državni proračun. Brez rednega proračuna ni rednega gospodarstva v državi.

Zato se dela na proračunu zelo živahno in vstrajno.

Sklicanje narodne skupščine, ki je bilo preje predvideno na konec septembra, se je preložilo zaradi tega, da se je preje uredil notranji strankarski položaj radikalov. Sestala pa se bo narodna skupščina okrog 5. oktobra.

Razdolžitev kmetij — to je ena prvih in najpotrebnejših pomoči našemu kmetu. Da bi se temu odpomoglo, imamo poseben zakon o kmetijskih kreditih. Ta zakon je zahteval ustanovitev posebnih zadrug, ki naj bi razdeljevale te kredite. Za Slovenijo je bila taka zadruga — v Zagrebu. Ko se je pa ta zakon skušal izvajati, se je pokazalo, da je preveč nepraktičen in da posebno svobodne zadruge potiska ob stran. Zato je SLS zahtevala izpremembo tega zakona. S svojo zahtevo je uspela. Pretekli teden je poseben odbor razpravljal o tem zakonu, ki se bo v smislu naših zahtev izpremenil. Istočasno pa se bo predelal tudi zadrugi zakon tako, da bodo naše zadruge mogle po tem zakonu dobiti podporo na podlagi zakona o kmetijskih kreditih.

Delo naših poslancev je v odsekih kot tudi v posameznih posredovanjih zelo plodonosno. Sloveniji je močno primanjkovalo vagonov za prevažanje lesa, sadja itd. Poslanci so posredovali in Slovenija ima danes dovolj vagonov na razpolago. Po leg tega je je za progo Maribor—Št. Ilj dosegla posebna olajšava za izvoz sadja, da ga ni treba več voziti nazaj v Maribor na pregled, ampak kar izvozi v Avstrijo. Tudi poseben tovarnen vlak se vpelje na tej progi, da ne bo zastoja. — Orožne vaje* so mnogim kmetom sedajle ob času jesenskega spravljajanja žetve zelo nepriljubljene. Zato so poslanci SLS v Beogradu posredovali in dosegli, da je vojni minister zapovedal poveljnikom

vojnega okrožja, naj se ozirajo na prošnje vpoklicancev in naj orožne vaje odlože. Vojni obvezanci, vinogradniki in sadjarji, ki so poklicani s 1. oktobrom, naj čimprej vložijo prošnje. — V odsekih, kjer se pripravljajo razni zakoni in vsa ostala snovka delo narodne skupščine, so naši poslanci delali celi pretekli teden in to z lepim uspehom. Delavnost naših zasotnikov je obče znana, saj je celo Radič svoj čas, ko je bil on v vladi, mi pa v opoziciji, rekel, da bi naše poslance rad imel — v vladi, ker ti znajo delati.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Venizelos potuje . . . Grški vladodržec Venizelos je takoj po ozdravljenju odšel na potovanje. Najprej v Italijo. Tu je sklenil zrijateljsko pogodbo. Nato v Francijo. Tu je imel težje stališče. Nameraval je stopiti v stik z našim zunanjim ministrom, ki je v Parizu, ali je dobil od francoske vlade migljaj, da to ne gre in naj poišče Jugoslavijo v — Beogradu. Pričakuje se, da bo odpotoval v Beograd in od tu šel domov. Venizelos je sicer zvit človek, ali Jugoslavija je država, kateri bo moral biti dober so-sed!

Odločilni 7. oktober za Avstrijo se bliža. Ker vlada nima pravice prepovedati zborovanj, se bo omejila na varnostne odredbe, da bi ne prišlo do spopada med socialist. Schutzbundom in Heimwehrom. Po novih napovedih pride do pol milijona ljudi vkup. Gre pa za to, ali naj Avstrijo vodi dežela ali mesta. Boj med deželnikom na eni strani, in socialistično in mestom, med kmetom in obrtnimi delavci v mestih na drugi strani se bo vršil idejno in morda tudi dejansko 7. oktobra v Dunajskem Novem mestu.

Volitve v Angliji se bodo v kratkem vršile. Bojaželjnost posameznih

strank se že zelo kaže. Velikih izprememb pa ni pričakovati.

V Združenih državah volijo predsednika. Javili smo že, da je med med najresnejšimi kandidati tudi katoličan Schmidt, sedanji predsednik newjorške države. Volilni boj je v Ameriki zelo surov in nasilen, da pri nas še liberalci niso vsega tega zmožni, kar počenajo njihovi tovariši v Ameriki.

Namesto miru — sovraštvo! Kello-gova mirovna pogodba je podpisana. Prišli pa so skupaj menda zato, da so si v karte pogledali. In res je Amerika »dobila« (za dolarje seveda) besedilo francosko-angleškega dogovora glede pomorskih vojnih priprav. In zdaj je Amerika odgovorila, da tega francosko-angleškega dogovora ne prizna, in da zahteva novo pogodbo, ali pa se bo tudi sama začela oboroževati na morju. Z oboroževanjem je že začela, ker je takoj določila 100 milijonov dolarjev za prvi prispevek novih bojnih ladij.

Za svetovno gospodarstvo! Začenja se nov boj na tem ljubem svetu. Boj med Evropo in Ameriko za sve-

tovno gospodarstvo. Dozdaj je Evropa bila gospodarica celega sveta. Veliko večji zemeljski deli sveta, veliko številno močnejši narodi so bili pokorni Evropi. Evropa ni imela tekme na vsem svetu do svetovne vojne. V tej vojni pa si ga je sama vzredila. Drago je plačala Evropa svetovno vojno, ker si je uničila toliko milijonov zdravih ljudi, zrušila vse svoje gospodarstvo in sprla narode, da še sedaj po desetih letih ne morejo skup. Najdražje pa bo šele plačala! Amerika je edina, ki je v svetovni vojni res zmagala. Zaslužila je denar — za smodnik in granate in smrt na orožja! Zdaj je drzna toliko, da hoče vpliv Evrope v svetovni politiki zlomiti. Zato njihova želja — po miru, da bi jo Evropa v miru pustila priti do vpliva. Evropa je danes pre-slaba, da bi ugovarjala. Amerika bo zaradi gospodarske premoči prej ali slej postala vplivnejša in tako se bo sčasoma svetovna politika odločala — na daljnem vzhodu. Če bo ta nastop Amerike Evropo zmodril, da bi začela misliti kot celota, kakor pač Amerika misli in dela kot celota, se pa ne more za gotovo prerokovati.

ZA NEDELJO

Svatovsko oblačilo.

V svojih prilikah nam je hotel pred očiti naš Gospod velike in globoke resnice. Tako tudi v priliki o človeku, ki je prišel na kraljevo ženitnino brez svatovskega oblačila in je bil zato vržen iz gostije v zunanjo temo. Kaže nam ta prilika nesrečo človeka, ki je užival srečo Kristusove vere, pa je to srečo izgubil.

Res se sme vera, ki nam jo je prinesel Kristus, imenovati gorljiva, ki nam jo je pripravil nebeški kralj, saj nam po njej sveti božja luč, se hranijo naše duše z božjo hrano in močjo, pijejo naša srca božjo tolažbo in božje veselje. Prvi, ki so bili povabljeni na to gostijo, so bili Judje. Med njimi je Kristus živel in deloval, njim se je najprej oglašila apostolska pridiga. A oni so to povabilo zavrgli, so apostole — kraljeve poslane, ki so jih vabili, morili, zato je bilo njihovo mesto razrežano, oni pomorjeni ter razkropljeni po svetu.

Nato so bili povabljeni drugi narodi in ženitnina se je vedno bolj polnila. A izpeljevati se je tudi začela napoved o gostu, ki je bil vržen v temo, ker ni imel svatovskega oblačila. Vidite v zgodovini cele narode, ki so uživali nekdanj dobrote Kristusove Cerkve, danes jih nimajo več! Vidite lahko družine, ki so bile srečne v svoji veri, a danes jim je ta sreča čisto zamrla. Vidite lahko ljudi, ki so imeli v svoji mladosti srečo vere, ali katerih predniki so bili globoko verni, a oni so sedaj v temi: ne sveti jim več Kristusova luč, ne živijo več svetlega življenja, nimajo več tolažbe, ki izvira iz vere. Lahko zadene te take pomilovanja vredne, ki jim srce kar gori zaničevanja in

sovraštva do vere, lahko slišite njihove, včasih kar divje izbruhe zoper njo, lahko tudi vidite vso bedo, ki jo trpijo njihove duše.

Gotovo žalostna usoda. Pa ali ni to usoda, ki bi utegnila zadeti tudi tebe ali tvojo hišo čez nekaj let? Lahko, ako na gostiji božji, na kateri si še, ne bi imel svatovskega oblačila. Je pa to svatovsko oblačilo sveta ljubezen in navdušenost za vero in njene milosti. Ko bi se živo zavedali, kaj nam je naša vera, kako nam kaže po njej sam Bog pravo pot skozi življenje, kako dobivamo po njej moč zoper greh in strast, ko bi hoteli videti, kako lepša vera življenje že na tem svetu, ko bi imeli pred očmi ono neizmerno blaženost, ki jo nam hoče dati vera po smrti, potem bi razumeli Kristusovo besedo, da je božje kraljestvo, da je vera zaklad, ki ga je našel človek na njivi, pa je šel in vse prodal, da je kupil tisto njivo, kako bi potem ljubili svojo vero, kako bi se je oklepali, kako bi skušali se vedno bolj vživeti v vero in živeti po njej. To bi bilo naše svatovsko oblačilo.

Če pa bi že začeli postajati vedno bolj takoimenovanega modernega mišljenja, če bi se nam to, kar uči in zahteva vera, hotelo zdeti pretirano, pretežno, če bi bili tudi že te misli, da tako življenje ni več za sedanjí čas, če bi ljubili v svoji notranjosti že ono življenje, ki ga je svet tako poln, ki pa ni v duhu in po nauku Kristusovem, ali se ne bi zgodilo prej ali slej, da bi stali z obema nogama noter v tem življenju, ki ga danes svet imenuje srečo, a mu pravi sveto pismo tema? In če se hočemo mi svoje vere že nekako sramovati, če nam postajajo nerazumljive razne stare krščanske navade, pa jih najraje opuščamo, pa izginja iz naših družin skupna vsakdanja molitev,

pa postajajo ob nedeljah popoldne naše cerkve vedno bolj prazne, pa je okoli prižnic vedno manj poslušalcev, pa sv. maša ni več ura globoke pobožnosti, katero smo poživeli z molitvenikom ali rožnim vencem v roki, temveč nam postaja vedno bolj ura praznega stanja in dolgega časa, če že nad 20 let obhajilni zvonček od naših oltarjev zveni tako glasno in nas kliče h pogostemu sv. obhajilu, h pogosti združitvi z našim Bogom, pa smo mi tako gluhi, ali ni vse to znamenje, da je v nas vgasnila sveta ljubezen in navdušenost, da morebiti ni več daleč čas, ko bo naša duša tarnala v notranji suši? Zavedati se namreč moramo, da stopamo pri molitvi, pri raznih pobožnostih, če se jih prav udeležimo, posebno pa pri sv. maši in sv. obhajilu, v ozek stik z Bogom in njegovimi milostmi. A če smo za vse to mrzli in brezbržni, je pač to znamenje, da v nas ni veliko ljubezni do Boga, ni veliko hrepenenja po njegovih milostih. In zavedati se moramo, da so molitev, sv. maša, sv. obhajilo ob enem studenci, iz katerih pijemo ljubezen do Boga, in navdušenost zanj, in čim manj pijemo iz teh studecev, tem manj bo pač v nas te svete ljubezni in navdušenosti. In izkušnja tako očitno kaže, kako ta ljubezen pojema: v enem rodu je mlačnost, v naslednjem brezbržnost, v naslednjem pa že popolna tema bogaodtujenosti.

Mislim, da pridejo za vsakega človeka trenutki, ko mora pogledati v svoje življenje in si postaviti vprašanje: »Kako je z menoj, kako je in bo z mojo hišo, mojo družino?« In tak trenutek, mislim, je gotovo nedelja, ko slišiš v evangeliju o človeku, ki je moral iz svetle gostije v temo, ker ni imel svatovskega oblačila. Kaj si moraš priznati ti pri tej misli na božjo gostijo in zunanjo temo? Ko opazimo, da nam izginja zdravje in življenje, gremo, da se nadihamo več svežega zraka, da nas obseva več solnca, da imamo več tečne hrane. In če vidimo, da nam izginja življenje naše duše, ljubezen do Boga in vere, pač tudi začnimo hoditi k studencem, iz katerih lahko pijemo to življenje, da bo zažarela naša duša v svatovski obleki, da bo naš delež na božji gostiji sedaj in tudi v prihodnjem življenju!

★

Gorčično zrno. Letos se oči vsega katoliškega sveta obračajo v Avstralijo, kjer se je vršil v prvem tednu meseca septembra svetovni evharistični kongres. Zanimivo je, kako je rastla katoliška Cerkev v Avstraliji. Leta 1800 je prišlo tja krdelce političnih beguncev, ki so bili pregnani iz Irske radi svojega katoliškega prepričanja. Čez sto let je ena petina avstralskih prebivalcev katoliška. Je tam 6 nadškofij, 16 škofij, 1862 cerkev, 1094 svetnih duhovnikov, 9 semenišč, 57 moških in 230 ženskih redovnih hiš, 169 katoliških srednjih in 1094 osnovnih šol. Tako se tudi tu izpolnjuje Kristusova beseda, da je